

Szakmai beszámoló

Az Unger-háztól a Királyi Palotáig

Ybl Miklós öröksége Budapesten

kiállítás

Helyszín: Millenniumi földalatti 11 állomása

Időpont: 2014. szeptember 25. — 2015 vége

Pályázat kiírója: NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma

Pályázati azonosító: 3208/00558

Részlet a kiállításból, 2014. szeptember 25. MTVA/MTI fotóarchívum/Illyés Tibor

A Budapesti Történeti Múzeum évtizedek óta rendez várostörténeti kiállításokat a nagyközönség számára a millenniumi földalatti megállóiban felállított táblókon. 2014-ben, az Ybl bicentenáriumi emlékévi rendezvényeihez kapcsolódva Fehérvári Zoltán kurátor és a Kiscelli Múzeum munkatársai azt a célt tűzték maguk elé, hogy Ybl építészetének fővárosi örökségét mutassák be ezen a sajátos kiállítási helyszínen a budapestieknek, illetve a fővárosba látogatóknak.

Kiállítás megnyitó: Andrassy út az Opera előtt, 2014. szeptember 25. 15. óra

A kiállítás részletes ismertetése

A NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma támogatásával megvalósult kiállítás keretében 49 (83x132 cm méretű) tabló került elhelyezésre a millenniumi földalatti 11 állomásának érkezési és indulási oldalain. A kiállítás tablói – ahol lehet – közvetlenül kapcsolódnak a földalatti megállóhoz közel eső Ybl-épületekhez, pl. a Szent István-bazilikához, vagy az Operához, de bemutatnak már olyan elpusztult fővárosi emlékeket is, mint például a margitszigeti Margitfürdő, és Nagyvendéglő, vagy a Városligetből a Széchenyi-hegyre áthelyezett és kilátóvá átalakított Gloriett. A kiállítás emellett megmutat más, kevésbé ismert Ybl által tervezett épületeket is – mint például Ybl saját Vámház körüli lakóházát, vagy az Ötpacsirta és a Reviczky utca sarkán álló Pálffy-palotát, egyúttal elmesélve egy-egy ma már méltatlanul elfeledett középület vagy lakóház történetét.

A kiállításon feldolgozott épületek jegyzéke:

Unger-ház	Budapest, V. Múzeum krt. 7.; Magyar u. 8-10.
Nemzeti lovarda	Budapest, VIII. Pollack Mihály tér 9.
Budai Takarékpénztár székháza	Budapest, I. Fő u. 2. Budapest, VI. Bajcsy-Zsilinszky Endre út 17.;
Balassa-ház	Lázár u. 1.
Ganz-ház	Budapest, V. Akadémia u. 8. Budapest, VIII. Pollack Mihály tér 3.; Bródy
Festetics-palota	Sándor u. 3.
Dlauchy-ház	Budapest, IX. Vámház krt. 15.; Lónyai u. 1.
Ybl Miklós háza	Budapest, IX. Vámház krt. 13.
MTA bérháza	Budapest, V. Arany János u. 1. Budapest, V. Múzeum krt. 43.; Kecskeméti u.
Geist-ház	14.; Magyar u. 54. Budapest, VIII. Pollack Mihály tér 10.;
Károlyi-palota	Múzeum u. 4.
Rácfürdő	Budapest, I. Hadnagy u. 8-10.
régi Képviselőház	Budapest, VIII. Bródy Sándor u. 8.
Ferencvárosi rk. Plébániatemplom	Budapest, IX. Bakáts tér Budapest, V. Károlyi Mihály u. 12.;
Pesti Hazai Első Takarékpénztár	Reáltanoda u. 1-3.
Lánchíd társulat székháza	Budapest, I. Fő u. 1.; Bem rakpart 1. Budapest, VIII. Ötpacsirta u. 4.; Reviczky u.
Pálffy-palota	2.
Lipótvárosi bazilika	Budapest, V. Szent István tér
Kerepesi temető, Ganz Ábrahám mauzóleuma	Budapest, VIII. Fiumei út
Margitfürdő	Budapest, XIII. Margitsziget
Nagyszálló	Budapest, XIII. Margitsziget
Nagyvendéglő	Budapest, XIII. Margitsziget
Bókay-ház	Budapest, VIII. Múzeum u. 9.
volt Fővámház, ma Közgazdasági Tudományegyetem	Budapest, IX. Fővám tér 7-9.; Sóház u. 1-9.

Várkert bazár és csatlakozó házak	Budapest, I. Ybl Miklós tér 2-6.; Öntőház u. 11.; Sándor Móric lépcső 1.
Degenfeld-Schomburg-palota	Budapest, VIII. Bródy Sándor u. 14.
Pesti Hazai Első Takarékpénztár bérháza	Budapest, VIII. Kálvin tér 11.
Operaház	Budapest, VI. Andrásy út 22.; Dalszínház u. 3-9.; Hajós u. 4-10.; Lázár u. 19.
Róth-ház	Budapest, V. Múzeum krt. 19.
Várkert kioszk	Budapest, I. Ybl Miklós tér 9-11.
Károlyi-ház	Budapest, IX. Ráday u. 18.; Erkel u. 15.
Danubius-kút	Budapest, V. Erzsébet tér
Fölsinger-ház	Budapest, VI. Andrásy út 18.; Révay u. 23.
Budai vár bővítése	Budapest, I. Szent György tér
Kreische-ház	Budapest, VIII. Dalszínház u. 2.
Gloriett, Széchenyi-emlékmű és kilátó	Budapest, XII. Széchenyi-emlék út
Király pavilon Gerbaud	Budapest, XIV. Városliget

A Kiscelli Múzeum Építészeti Gyűjteményének és Fényképtárának anyagából válogatott kiállítás rendezői Ybl rendkívül sokszínű építészeti tevékenységének bemutatása mellett célul tűzték ki azt is, hogy az egyes épületek mikrotörténetén keresztül illusztrálják Budapest arculatának változásait is – a főváros világvárossá válástól a II. világháború rombolásán át napjainkig –, ezért egy-egy épületről több, különböző korból származó fényképet is bemutatnak, és megjelenítik az elpusztult Ybl-épületek helyén ma álló új épületeket is.

Mivel minden földalatti állomás indulási és érkezési oldalán más-más épület vagy épülettípus történetét meséli el a kiállítás, készült egy összefoglaló — minden állomásra kitett — tabló, hogy felhívja a figyelmet a kiállítás további részeire, és könnyen áttekinthetővé tegye a néző számára, hogy melyik állomáson mit láthat, ha tovább utazik. Az összefoglaló tablók remélhetőleg ösztönözik az utasokat, hogy vegyék a fáradságot, nézzék végig teljes egészében a földalatti állomásokon kihelyezett tablókat, és ezáltal váljanak a kiállítás „igazi látogatóivá”.

Az épületeket bemutató tablókon az épületekhez térkép is kapcsolódik, amely a mai is álló épületek megközelítését mutatja, városnéző sétára invitálva mind a budapestieket, mind a turistákat.

A kiállítás tablók szövegei — gondolva a fővárosba érkező külföldi turistákra — magyar és angol nyelvűek.

A kiállítás tablóit a Stúdió 12 Grafikai Műhely Bt tervezte.

A beszámoló internetes elérhetősége

http://kiscellimuzeum.hu/palyazati_beszamolok

Fotódokumentáció a kiállításról

Meghívó

A Budapesti Történelmi Múzeum
szívesen meghívja Önt
2014. szeptember 25-én, csütörtökön, 15 órára

Az Unger-háztól a Királyi Palotáig
Ybl Miklós (1814-1891) öröksége Budapesten

című kiállítás megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
Csomós Miklós
Budapest főpolgármester-helyettese

Rézeműködők,
a Zsigli Filharmonika Hárszövés Gárdistája
Schwarz Balázs, Komlóssy Gábor, Tóth Balázs, Révész Dániel

A kiállítás a Millenniumi Földalatti Vasút
állomásain tekinthető meg.

A megnyitó helyszíne: Operaház előtt, Andrássy út,
15. és 16. esztét.
a Millenniumi Földalatti Vasút Opera állomásán

www.btm.hu, www.kiallasiimuzium.hu

Invitation

The Budapest History Museum
cordially invites you to the opening of its new exhibition

**From the Unger-House
to the Royal Palace**
The Heritage of Architect
Miklós Ybl (1814-1891) in Budapest

at 3 p.m. on 25 September 2014

Opening address by:
Miklós Csomós
Deputy Major of Budapest

Music by Filharmonik Brass Quartet of Zsigli

You can visit the exhibition in the stations of the
Millennium Underground.

Venue: sidewalk before the Opera House,
Andrássy street,
in case of rainy weather in the Opera Millennium
Underground Railway station

A kiállítás megnyitójának meghívója

A kiállítás megnyitója az Opera előtt, 2014. szeptember 25.
MTVA/MTI fotóarchívum/Illyés Tibor

Az Unger-háztól a Királyi Palotáig

Ybl Miklós öröksége Budapesten

From the Unger House to the Royal Palace

The legacy of Miklós Ybl in Budapest

Ybl Miklós
1814-1891

A kiállítást összeállította: **Fehérvári Zoltán**

The exhibition was compiled by **Zoltán Fehérvári**

Munkatársak: **Demeter Zsuzsanna, Rácz Zsuzsanna**
 Grafikai terv: **Németh János** (Studio 12 Bt)
 Angol fordítás: **Medgyesy Zsófia**
 Reprodukciók: **Fáryné Szalatnyay Judit**
 Kivitelezés: **Pont-Olyan Kft.**

Collaborator: **Zsuzsanna Demeter, Zsuzsanna Rácz**
 Graphic design: **János Németh** (Studio 12 Bt)
 English translation: **Zsófia Medgyesy**
 Reproductions: **Judit Fáryné Szalatnyay**
 Implementation: **Pont-Olyan Kft.**

A kiállítás anyagát a BTM Kiscelli Múzeum Építészeti Gyűjteményéből és Fényképtárából válogattuk.

Material for this exhibition was selected from the Architectural Collection and Photo Archives of the Kiscelli Museum of Budapest History Museum.

Budapesti Történeti Múzeum / Budapest History Museum • www.btm.hu • www.kiscellimuzeum.hu

Az összefoglaló tábló

Kiállított táblók az Operánál a Mexikói út felé vezető oldalon
 MTVA/MTI fotóarchívum/Illyés Tibor

Kiállított tablók az Operánál a Vörösmarty tér felé vezető oldalon
Szalatnyay Judit felvétele

A kiállítás hasznosulásának értékelése

A kiállítás sajátos helyszínéből adódóan nem lehet megmondani, még csak megbecsülni sem, hogy hányan láttak, és még hányan fogják megnézni a kiállított tablókat. A tárlat népszerűségére csak abból következtethetünk, hogy a múzeumba folyamatosan érkeznek az érdeklődő telefonok és e-mailek, avval kapcsolatban, hogy hol tekinthető meg a kiállítás teljes egészében, vagy más helyszínen, elérhető-e az interneten. Jelentkezett már olyan lakóközösség is, amelyik az egyik feldolgozott Ybl-épületben él, hogy szeretnék a kiállítás lebontása után megvásárolni a tablót a ház számára.

Sajtómegjelenések

A kiállítás jelentősebb online megjelenései:

- <http://epiteszforum.hu/az-unger-haztol-a-kiralyi-palotaig-ybl-miklos-oroksege-budapesten>
- http://est.hu/cikk/111766/ybl_fovarosi_epuleteit_bemutato_kiallitas_a_kisfoldalatti_megalloi_ban
- http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/410421_ybl_emlekev_ybl_fovarosi_epuleteit_bemutato_a
- <http://www.kultura.hu/rovidhitek/ybl-fovarosi-epuleteit>
- http://xmagazin.hu/xm.php?cikk_search=kisf%F6ldalatti%20meg%E1ll%F3iban

<http://ommik.hu/index.php/component/rsevents/event/158-az-unger-haztol-a-kiralyi-palotaig-ybl-miklos-oroksege-budapesten-c-kiallitas-megnyitoja.html?Itemid=192>
http://www.pestiest.hu/cikknyomtat/111766/ybl_fovaros_i_epuleteit_bemutato_kiallitas_a_kisfoldalatti_megalloiban

A kiállítás jelentősebb offline megjelenései:

<http://www.hirado.hu/2014/09/25/az-unger-haztol-a-kiralyi-palotaig-kiallitas-budapesten/az-unger-haztol-a-kiralyi-palotaig-kiallitas-budapesten-4/>

Katolikus Rádió, 2014. október 27.: Pesti Mesék. Interjú Fehérvári Zoltánnal, a kiállítás kurátorával

A támogatott tevékenység megvalósításának szakmai vonatkozásai, tapasztalatai

A BTM Kiscelli Múzeum hagyományosan több évtizede rendez kiállításokat egy sajátos célközönség, éspedig a földalattin utazók számára. Jelen esetben az Ybl-emlékév rendezvénysorozatába illeszkedve, Ybl Miklós munkásságának fővárosi örökségét mutatták be a múzeum munkatársai ezen a nem szokványos kiállítási helyszínen. Az ilyen kiállítások mindig szakmai kihívást jelentenek a muzeológus számára, elsősorban azért, mert a szakmai igényesség megtartása mellett egy olyan népszerűsítő tárlatot kell rendezniük, hogy az mind a múzeumba nem járók, mind a múzeumlátogatók, vagy a témában már máshonnan jól tájékozott nézők, vagy éppen a külföldi turisták számára „fogyasztható”, és élvezetes legyen. Az *Unger-háztól a Királyi Palotáig. Ybl Miklós öröksége Budapest* c. kiállítással ez maradéktalanul sikerült, hiszen a kiállítás megjeleníti Ybl-emlemtikus épületeit, de az építészettörténet és a várostörténet iránt mélyebben érdeklődők számára is szolgál újdonságokkal. Reményeink szerint a tárlat reklámozza a rendező Kiscelli Múzeumot és gyűjteményeit, és hozadékként a földalatti utasai közül majd többen személyesen is felkeresik a múzeum kiállításait.

Budapest, 2014. 11. 30

Demeter Zsuzsanna
a kiállítás munkatársa
BTM Kiscelli Múzeum Fényképgyűjtemény